

ELOKUVAKASVATUS SODANKYLÄSSÄ

Vasantie 11
99600 Sodankylä
+358 (0)40 73 511 63
tommi.nevala@sodankyla.fi

ELOKUVAKASVATUS SODANKYLÄSSÄ

– elokuvakasvatuksen kehittäminen ja opettajien täydennyskouluttaminen

Koulujen elokuvakasvatus on merkittävässä asemassa lasten ja nuorten ”lukutaidon” kehittämisessä. Taito lukea audiovisuaalisia tekstejä on nykyään yhtä tärkeässä asemassa kuin perinteisen lukutaidon hallitseminen – ehkä jopa tärkeämmässä, sillä nuoret viettävät yhä enemmän aikaa erilaisten ”opetusautomaattien” (elokuva, televisio, pelit, internet) parissa. Elokuvia katsomalla ja analysoimalla voidaan kehittää kriittistä vastaanottokykyä, jonka avulla kyetään tulkitsemaan useiden eri medioiden viestejä ja niiden vaikutuskeinoja. Lisäksi elokuvakasvatuksella on tärkeä asema elokuvataiteen kulttuuriperinnön vaalijana ja eteenpäin viejänä, sillä lasten ja nuorten tietämys elokuvan historian vaiheista on vähäistä. Vaarana on, että elokuvakulttuurin yleistietous katoaa ja tilalle muodostuu markkinakoneistojen luomia vääristyneitä kuvia elokuvasta taiteen muotona. Useat kirjoittajat puhuvat ”muistinmenetyksestä”, joka uhkaa tulevia sukupolvia.

Kolmantena merkittävänä alueena elokuvakasvatuksessa on lasten ja nuorten omien video-ohjelmien tekeminen (audiovisuaalinen kirjoitustaito). Elokuvakasvatus antaa foorumin omien ideoiden ja luovuuden ilmaisulle sekä näiden kehittämiselle. Jotta elokuva pystyttäisiin ymmärtämään taideteoksena, tulisi olla perillä elokuvan tekemisen luovasta prosessista, jonka elokuvantekijä kohtaa työssään. Jokaisen elokuvaa rakastavan henkilön tulisi siis olla potentiaalinen elokuvantekijä – ainakin omassa mielessään.

Toimiva koulujen elokuvakasvatus tarvitsee opettajia, jotka osaavat ohjata lasta elokuvan analysoimiseen ja tekemiseen liittyvissä kysymyksissä. Elokuvakasvatukseen ja laajemmin koko mediakulttuuriin kuuluvien sisältöjen, taitojen ja tietämyksen kehittäminen onkin merkittävä haaste nykyisessä tietoyhteiskuntapohjaisessa koulukulttuurissa toimivalle opettajalle.

Elokuvakasvatus Sodankylässä on Sodankylän kunnan hallinnoima Euroopan Unionin tavoite-1 ohjelmaan kuuluva hanke, jonka lähtökohtana on kehittää koulujen elokuvakasvatusta. Hankkeen keskeisenä toimintamuotona on järjestää varhaiskasvatuksen, perusasteen sekä toisen asteen opettajille elokuvaosaamisen täydennyskoulutusta. Koulutukseen osallistuvat opettajat tutustuvat elokuvan historiaan, elokuvien tuotantoprosessiin sekä elokuva-analyysiin. Tämän lisäksi opettajille tarjotaan mahdollisuus kehittää taitoja digitaalivideokameran ja tietokonepohjaisten videoeditointiasemien käytössä. Hankkeen tavoitteena on opetuksen monimuotoistamisen ja opettajien täydennyskouluttamisen lisäksi muodostaa pohja laadukkaan elokuvakasvatuksen opettamiseen hankkeen jälkeen.

Opettajien täydennyskouluttaminen tarjoaa osaltaan paremmat edellytykset koulujen elokuvakasvatuksen toteuttamiseen. Täydennyskoulutuksen lisäksi hankkeen tarkoituksena on kehittää koulujen elokuvakasvatuksellisia opetussuunnitelmia.

Koulutyöskentelyn pääkohtia ovat seuraavat:

- 1) Elokuvien katsominen ja kokeminen
- 2) Kyky analysoida ja oppia ymmärtämään elokuvan kieltä
- 3) Mahdollisuus ilmaista itseään liikkuvan kuvan avulla
- 4) Elokuvan avulla oppiminen eri kouluaineissa
- 5) Elokuvan ymmärtäminen taiteena.

Elokuvan käsitteleminen omana kokonaisuutena muusta mediakasvatuksesta erillään antaa mahdollisuuden asettaa toiminnalle tarkempia tavoitteita. Elokuva sinänsä on multimediaalinen taidemuoto, jossa äänen, kuvan ja tekstin yhdistelmillä muodostettuja

tarinoita esitetään eri esitysfoorumeilla – elokuvateatterin valkokankaalta aina kännykän näytölle. Digitaalisella aikakaudella elokuvakasvatuksen perimmäisenä tavoitteena tulisi olla enemmän kuin koskaan elokuvataiteen perinteiden kunnioittaminen ja oppilaiden kasvattaminen ennakkoluulottomiksi, kriittisiksi ja keskittymiskykyisiksi elokuvankokijoiksi. Kriittisyydellä ei tarkoiteta ainoastaan elokuvallisten aiheiden tai keinojen vastaanottamisen kriittisyyttä vaan myös itsekriittistä tarkastelua siitä, millaisia elokuvia katsoo ja miksi sekä avointa asennetta tarkastella useanlaisia elokuvateoksia.

Elokuvan opettamiseen liittyvien materiaalien ja aineistojen puute on suurin este elokuvan esille tuomiseen kouluissa. Elokuvaa ei voi opettaa ilman elokuvien katsomista. Elokuvien ja elokuvanäytteiden esittäminen julkisesti on kiellettyä, mikä tarkoittaa että kouluissa ei voida lakia rikkomatta katsoa yhtään elokuvaotosta. Jotta elokuvaa voisi opettaa, täytyisi sitä voida esittää kouluissa. Kaikilla syrjäseudun oppilailla ei ole mahdollisuutta käydä elokuvissa. Koulu olisi tämän vuoksi tärkeä paikka, missä elokuvaa voitaisiin tuoda esille perustellusti. Elokuvien esittämisen lisäksi kouluilla tulisi olla käytössään aineisto elokuvan opettamiseen. Aineisto koostuisi elokuvanäytteistä kautta elokuvan historian sekä klassikkoelokuvista. Koulumaailmassa elokuva on taiteista kaikkein huonoimmassa asemassa: koulussa voidaan tarkastella maalauksia ja niiden jäljennöksiä, kuunnella musiikkia tai lukea kirjallisuutta – yhtään elokuvaa ei kuitenkaan voida esittää. Tämä on hämmästyttävää, sillä nuoret viettävät suurimman osan ajastaan juuri elokuvien (televisio, videot, elokuvateatteri, internet) parissa.

Elokuvakasvatushanke liittyy laajempaan alueelliseen kehittämistyöhön, jossa Sodankylä toimii elokuvatoiminnan ja -kasvatuksen kehittämisen pioneerinä Lapissa. Yhteistyö Sodankylän elokuvakeskushankkeen kanssa tukee ja parantaa entisestään laadukkaan alueellisen elokuvaosaamisen täydennyskouluttamisen järjestämistä. Yhteistyö mahdollistaa mm. kansainvälisten seminaarien ja koulutustapahtumien järjestämisen Sodankylän elokuvajuhlien yhteydessä. Samalla Sodankylän elokuvakasvatustoiminta tukee muiden paikkakuntien elokuvaan liittyviä projekteja ja koulutushankkeita.

Elokvakasvatus Sodankylässä antaa edellytykset elokuvakasvatuksen opettamiseen, opetusmenetelmien uudistamiseen ja elokuvakasvatuksen kansainväliseen vertailuun. Se toimii yhteistyössä Kitisenrannan koulun kanssa kahdessa kansainvälisessä elokuvakasvatushankkeessa, joissa ovat mukana kouluja ja organisaatioita Puolasta, Englannista, Ranskasta, Italiasta, Hollannista, Irlannista, Espanjasta, Romaniasta ja Saksasta. Kansainvälisen hankkeen tärkeimpänä toimintamuotona on elokuvakasvatuksen opetuksen kehittäminen esiin tuomalla ja vertailemalla eri maiden elokuvakasvatuksessa ilmeneviä hyviä käytänteitä. Tämän lisäksi koulujen oppilaat voivat osallistua kansainväliseen yhteistyöhön vaihtamalla itse tekemiään videoelokuvia eri maiden oppilaiden kanssa.